

Gedeputeerde Staten**De Voorzitter van Provinciale Staten
t.a.v. de statengriffier****onderwerp**
MARF advies 'verbinden en
vernieuwen'**kenmerk**
19435294**behandeld door****verzonden**

Middelburg, 14 januari 2020

Geachte voorzitter,

De twaalf provincies hebben begin 2017 de Maatschappelijke Adviesraad Faunaschade (MARF) ingesteld om provincies te adviseren in het maatschappelijk debat over het voorkomen en bestrijden van faunaschade en daarbij de inbreng van maatschappelijke organisaties te borgen. De MARF kan de provincies gevraagd en ongevraagd adviseren over het faunaschadebeleid.

In deze MARF zetelen de jacht, landbouw, natuurbescherming, dierenbescherming en wetenschap onder leiding van een onafhankelijke voorzitter.

In december 2018 heeft de MARF zijn eerste advies "Verbinden en vernieuwen, naar een nieuwe balans tussen preventie en vergoeding" aangeboden. Nadat interprovinciaal een werkgroep is gevormd en diverse malen in IPO verband dit advies bestuurlijk is besproken is op 11 december 2019 een gezamenlijk IPO standpunt bepaald.

Wij hechten eraan uw Staten te informeren over dit in gezamenlijkheid bepaalde standpunt, alvorens het wordt gepubliceerd per 15 februari 2020 op de IPO website.

Wij willen u dan ook verzoeken om deze brief met bijlagen te agenderen voor de Commissie Ruimte van 14 februari 2020.

Onderstaand zal worden weergegeven wat de hoofdpunten zijn van het MARF advies, het gezamenlijke standpunt en een korte reactie van Gedeputeerde Staten voor de Zeeuwse situatie.

Inleiding.

De MARF schetst in het adviesrapport kansrijke wegen om een meer integraal beleid te ontwikkelen voor de bescherming van diersoorten dat kan bijdragen aan gezonde populaties en een vreedzame co-existentie van mens en dier.

In het advies benadrukt de MARF het uitgangspunt van het faunaschadebeleid: Iedere burger of ondernemer is in beginsel zelf verantwoordelijk voor de bescherming van zijn eigendommen tegen wilde dieren en dient binnen de wettelijke kaders naar eisen van redelijkheid en billijkheid inspanningen te verrichten om schade te voorkomen. Daarvoor kunnen maatregelen in het kader van de schadebestrijding en populatiebeheer uitkomst bieden. Echter, als de overheid vanuit de maatschappelijke wens tot bescherming van schadeveroorzakende diersoorten belemmeringen opwerpt waardoor burgers of ondernemers redelijkerwijs geen of onvoldoende adequate middelen ten dienste staan om schade te voorkomen, dan is het betalen van een proportionele, redelijke en billijke tegemoetkoming verplicht.

Daarmee zijn deze tegemoetkomingen niet alleen een wettelijke verplichting tot toepassing van een nadeelcompensatieregeling, maar ook een bestuurlijk instrument voor het behoud van het draagvlak voor de bescherming van kwetsbare diersoorten. Echter, de MARF constateert een ontwikkeling van toenemende schades en inzet van publieke middelen maar een afnemend draagvlak voor de aanpak. Daarmee lijkt het instrument van de tegemoetkoming in de schade zijn oorspronkelijke doel niet meer te dienen.

Het MARF advies bestaat uit twee delen:

- Gebiedsgerichte aanpak waaronder een proactief beheer van dierpopulaties, meer betrokkenheid van de natuurterreinbeheerders, versterking van de Faunabeheereenheden;
- Maatschappelijke optimalisatie van de systematiek voor tegemoetkoming van faunaschade. Dit komt neer op een nieuwe systematiek voor faunaschade vergoedingsregeling: vervangen van huidige kortingsmodel (inhouding vast percentage eigen risico op getaxeerde schade) door een drempelmodel, gebaseerd op normaal maatschappelijk risico.

Punt 1. MARF advies over gebiedsgerichte aanpak:

De MARF pleit voor een proactief en op alle schaalniveaus samenhangend beheer.

Verder pleit de MARF voor meer betrokkenheid van terreinbeheerders. De MARF stelt dat de aanpak van faunaschade in een gemengde omgeving van natuur- en landbouwgebieden alleen goed mogelijk is als sprake is van intensieve betrokkenheid van terreinbeherende organisaties (TBO's) bij de planvorming.

Gezamenlijk IPO-standpunt inzake de gebiedsgerichte aanpak

De provincies kunnen een planmatige, integrale aanpak op gebiedsniveau goed faciliteren.

Daarnaast wordt het advies van de MARF onderschreven om middels technische mogelijkheden zoals Remote Sensing op basis van satellietbeelden of drones beter zicht op de ontwikkeling van populaties en schades te krijgen voor een tijdige (bij)sturing van de populatieontwikkeling. Maar het IPO is van mening dat voor tijdige bijsturing meer nodig is. De Wet natuurbescherming staat tijdige bijsturing (preventief ingrijpen) immers vrijwel niet toe en de rechter is hierin ook uitermate strikt. Het IPO zou namens de provincies dan ook met het Rijk in gesprek moeten gaan op dit punt.

Er wordt door BIJ12 Faunazaken al 15 jaar onderzoek uitgevoerd ten behoeve van de kennisopbouw over faunabeheer en wildwerende maatregelen. Echter, het delen van deze kennis kan beter.

Voorgesteld wordt om over beide punten met BIJ12 in gesprek te gaan.

In alle provincies zitten terreinbeheerders in het bestuur van de faunabeheereenheden. Dit zou redelijkerwijs ook lokaal moeten doorwerken. Daarnaast zou het kunnen helpen om te investeren in goede gebiedsprocessen met alle betrokkenen inclusief TBO's en afspraken die hier worden gemaakt vast te leggen in gezamenlijke regionale afspraken bijvoorbeeld per WBE.

Gedeputeerde Staten van Zeeland zien in de gebiedsgerichte aanpak goede kansen. Bij de Provincie Zeeland is een project opgestart om middels de gebiedsgerichte aanpak innovatieve en preventieve maatregelen te vinden voor de aanpak van de brandgans in West-Zeeuws Vlaanderen. De brandgans is daar bezig aan een opmars en de gebiedsgerichte aanpak kan wellicht oplossingen genereren. In 2020 zullen nog meer projecten met de gebiedsgerichte aanpak worden ontwikkeld.

Punt 2. Maatschappelijke optimalisatie van de systematiek voor tegemoetkoming faunaschade.

De MARF concretiseert deze vernieuwing in de volgende adviezen/deelstappen:

1. Vervang het huidige kortingsmodel middels inhouding van een vast percentage eigen risico op de getaxeerde schade door een drempelmodel gebaseerd op het normaal maatschappelijk risico.
2. Hanteer voor een overgangsfase van bijvoorbeeld twee jaar in alle schadegevallen voor het normaal maatschappelijk risico een uniforme vaste, relatief lage, minimum-drempel als inhouding op de getaxeerde schade;
3. Voer voorafgaand aan de invoering een 'botsproef' uit naar de werking van het model in het administratie-, taxatie- en beoordelingsproces van BIJ12;
4. Evalueer de toepassing van het drempelmodel na de overgangperiode;
5. Verbreed na de overgangstermijn het model met toepassing van drempelverhogende factoren die, ter beperking van de uitvoeringskosten, categoriaal of anderszins gestandaardiseerd zijn bepaald.

Gezamenlijk IPO standpunt over veranderen vergoedingssystematiek:

We zijn het eens met de MARF dat het verband tussen eigen risico aan de ene kant en belemmeringen in beschikbare adequate middelen voor grondgebruikers om de schade te voorkomen aan de andere kant niet consistent is.

We zijn het eens met de MARF dat er momenteel te weinig prikkels in de tegemoetkomingssystematiek zijn die grondgebruikers stimuleren om, samen met andere betrokkenen, schade te voorkomen of te

bestrijden. In de huidige systematiek wegen de kosten en moeite voor het treffen van schadebeperkende maatregelen in de regel niet op tegen de 5% van de schade die niet vergoed wordt.

Doordat deze administratieve prikkels op het middel en niet op het doel focussen wordt vaak de eenvoudigste, goedkoopste weg gekozen en niet de effectiefste. Dit leidt tot irritatie bij agrariërs en jachtakte-houders over de regeldruk. Door de balans terug te brengen in de tegemoetkomings-systematiek en een prikkel te leggen op het doel, namelijk het daadwerkelijk voorkomen van schade en niet het middel, is het mogelijk te komen tot een verlichting van de administratieve regeldruk bij grondgebruikers en jagers.

Het is beter als de systematiek logischer en consistent is vormgegeven en transparant, robuust, goed uit te leggen en te begrijpen is. Zeker als er een model wordt ontwikkeld waarvan een positieve, prikkelende werking uitgaat naar de inzet voor preventie en bestrijding. Dit streven wordt onderschreven. Tegelijkertijd is het nog een complexe uitdaging om factoren als voorzienbaarheid van schade, stand van een diersoort, kwetsbaarheid van een gewas en mogelijkheid om schade te voorkomen, als numerieke factoren te verwerken in de berekening van de drempel. Dit vergt nog verdere, uitgebreide uitwerking op grond van wetenschappelijke input.

Derhalve is het voorstel om BIJ12 de opdracht te geven de drempelsystematiek verder uit te (laten) werken inclusief drempelverhogende factoren en deze te testen in een praktijkproef. Dat wil zeggen dat in (nagebootste) praktijksituaties zal worden nagegaan hoe wijzigingen uitwerken.

Gedeputeerde Staten van Zeeland (GS) vinden het belangrijk om met alle provincies gezamenlijk op te trekken in dit dossier. GS staan positief tegenover het uitvoeren van een "praktijkproef" om zo te weten te komen of het een goede systematiek zou kunnen zijn. Het veranderen van de systematiek hoeft niet te betekenen dat minder schadevergoeding wordt uitgekeerd, de verdeling kan wel veranderen. GS zijn van mening dat wachten totdat populatieaantallen op streefaantallen zitten, een onwenselijke vertraging opleveren. Na uitvoeren van de praktijkproef zal, na evaluatie van de proef, een voorstel komen voor het al dan niet invoeren van wijzigingen, hoe en wanneer. De praktijkproef en evaluatie zal naar verwachting heel 2020 duren.

Wij zullen uw Staten hiervan op de hoogte houden.

Met vriendelijke groet,

gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris

Bijlagen: MARF advies 'verbinden en vernieuwen', brief LTO en brief Dierenbescherming.